

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури зі
спеціальності
за ступенем «Доктор філософії»

за освітньо-науковою програмою Менеджмент
спеціальності 073 Менеджмент
галузі знань 07 Управління та адміністрування
на 2019 рік

Програму підготували:

Маркіна І. А.	доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту;
Томілін О. О.	доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів і кредиту;
Сазонова Т. О.	кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту;
Шульженко І. В.	кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту;
Воронько-Невідничі Т. В.	кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту;
Коваленко М. В.	кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту;
Дячков Д. В.	кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Менеджмент»
«21» грудня 2018 р. (протокол № 4).

Голова науково-методичної ради
спеціальності «Менеджмент»,
к.е.н., доцент

Т. О. Сазонова

ВСТУП

В умовах ринкової економіки доктор філософії з менеджменту повинен мати фундаментальну гуманітарну, загальнонаукову, спеціальну та практичну підготовку, досконало володіти своєю спеціальністю, безперервно оновлювати і збагачувати свої знання, вміти на практиці застосовувати сучасні економічні методи управління підприємством.

Головним завданням вступного іспиту до аспірантури за освітньо-науковою програмою Менеджмент спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування є виявлення у здобувачів спеціальних знань і практичних навичок з комплексу спеціальних навчальних дисциплін.

Для вступників за ступенем «Доктор філософії» за освітньо-науковою програмою Менеджмент спеціальності 073 Менеджмент на основі ступеня Магістр / освітньо-кваліфікаційного рівня Спеціаліст цей комплекс включає дисципліни:

- Менеджмент організації;
- Управління проектами;
- Кадровий менеджмент;
- Управління безпекою підприємства.

При складанні вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності здобувачі вищої освіти ступеня «Доктор філософії» повинні показати високу фундаментальну та спеціальну управлінську підготовку, вміння вирішувати організаційно-господарські ситуації діяльності підприємства в умовах ринку.

Спеціаліст / магістр з менеджменту повинен знати:

- зміст системного аналізу діяльності організації, технологію розробки стратегічних напрямів розвитку організації і забезпечення їх конкурентоспроможності; основи антикризового управління та ризикозахищеністю, сутність цільових програм управління ефективністю та систему показників оцінювання результативності і якості менеджменту організацій;

- інструментарій розробки, обґрунтування та реалізації проектів організації; складові системи та особливості управління проектами (планування проекту, управління часом виконання проекту, планування ресурсного забезпечення проекту, контролювання виконання проекту, управління ризиками, якістю, командою проекту);

- особливості управління функціональними підсистемами та елементами внутрішнього середовища підприємств та організацій аграрної сфери, зокрема менеджмент ресурсів аграрних підприємств, менеджмент маркетингу; кредитування та оподаткування аграрних підприємств; управління ефективністю в менеджменті аграрного підприємства;

- специфіку формування ефективної системи управління персоналом в організації, концептуальні засади та методологічні принципи управління персоналом; механізм формування та аналізу стану кадової політики, управління соціальним розвитком трудового колективу; сучасні методи планування та прогнозування потреб у персоналі, його навчання, управління діловою кар'єрою, атестування та оцінювання ефективності та результативності

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

управління персоналом;

- теоретико-методичні засади забезпечення безпеки в бізнес-середовищі, методології та практики стратегічного управління безпекою підприємства; фактори, показники оцінки стану, методів забезпечення економічної безпеки підприємства, інноваційних форм управління безпекою підприємства.

Програма фахового випробування охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань, умінь і навичок особи, яка бажає навчатись в Полтавській державній аграрній академії з метою одержання ступеня вищої освіти Доктор філософії за освітньо-науковою програмою Менеджмент спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Порядок проведення фахового випробування визначається «Положенням про приймальну комісію Полтавської державної аграрної академії».

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Для вступників передбачається виконання письмового вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності, яке об'єктивно визначає їх рівень підготовки.

Вступний письмовий іспит до аспірантури зі спеціальності проводиться у вигляді письмових відповідей на поставленні запитання, що містяться у варіативних завданнях.

Екзаменаційні білети передбачають питання з визначених дисциплін. За відповідь предметна комісія зі спеціальності виставляє бали (максимум 100) за кожне питання, на основі чого розраховується середній бал за відповіді на всі питання.

Оцінювання здійснюється за бальною системою (табл. 1).

Таблиця 1

Система оцінювання іспиту зі спеціальності за 100-бальною системою

Оцінка в балах	Оцінка за 4-бальною шкалою	Пояснення
90-100	відмінно	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	нездовільно	Не достатньо (виконання не задовольняє мінімальним критеріям)
0-34		

Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти «Магістр» / освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст», які при складанні вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності отримали не менше 60 балів.

Тривалість вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності – 2 години.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЇ

Організація як складова система і як об'єкт управління. Взаємозв'язок внутрішніх елементів системи і факторів зовнішнього середовища. Підприємство як відкрита система. Його суть і функції. Державне регулювання діяльності організацій на сучасному етапі.

Системна методологія в менеджменті. Принципи системного підходу в управлінні організацією. Системне управління організацією, як процес поєднання функціонального, процесного, ситуаційного і проектного підходів. Типологія системних концепцій менеджменту.

Еволюція поглядів на сутність і структуру організації. Життєвий цикл організації. Конкурентні стратегії підприємства. П'ять конкурентних сил. Конкурентний статус підприємства. Тенденції організаційних змін. Зміни в організації. Адаптація й інтеграція організацій.

Порядок заснування підприємства. Засновницькі документи та їх підготовка. Статутний фонд і його формування. Державна реєстрація. Припинення діяльності підприємств бізнесу. Вплив ситуаційних чинників на проектування організації. Елементи проектування організації. Головні форми проектування організації. Особливості різновидів структур управління. Нові форми структури організації. Процес організації управління та його складові. Принципи організації управління. Суть діяльності організації. Взаємозв'язок елементів управління. Основи реструктуризації управління. Американські теоретики про теорії моделей. Цінові управлінські моделі. Моделі організацій, як об'єктів управління. Поведінкові й адміністративні моделі організації.

Особливості управління організаціями різних форм власності й організаційно-правових форм. Особливості організації і функціонування підприємств різних форм власності. Галузеві особливості функціонального управління організаціями. Завдання іміджу. Етапи створення іміджу. Засоби формування іміджу. Корпоративний імідж.

Управління маркетинговою діяльністю. Управління матеріально-технічною системою. Галузеві особливості виробничого менеджменту. Управління соціально – психологічною підсистемою. Управління фінансово – економічною підсистемою: оборотом, запасами, основними фондами, поточними витратами, доходами і прибутками. Фінансові основи формування майна; управління обіговими активами, формуванням власних і залученням позикових фінансових ресурсів; організація фінансового планування на підприємстві галузі. Реалізація комерційної функції. Збурова політика. Стратегічний і тактичний підходи в розробці стратегії розподілу. Канали розподілу: вертикальний, горизонтальний. Управління асортиментом. Стосунки менеджера з підлеглими. Розпорядча діяльність. Управління соціально-психологічною підсистемою. Заходи з профілактики й усунення помилок. Оцінювання виконання. Дисциплінарний вплив. Організація праці та її стимулювання.

Кризові явища, як фаза життєвого циклу організації. Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій, їх типологія. Сутність, основні ознаки, джерела виникнення кризових ситуацій, їх типологія. Система заходів щодо управління організацією в кризі. Санация. Банкрутство.

Управління ризикозахищенню підприємства. Умови виникнення ризикової ситуації. Поняття ділового ризику, його різновиди. Фактори ризику. Інтегрований аналіз і оцінювання ризику. Концепція управління ризиком.

Суб'екти і фактори конкурентоспроможності. Ступінь впливовості конкурентних сил. Моніторинг конкурентів. Конкурентний стан організації. Антимонопольне управління в організації.

Зміни в організаціях. Адаптація та інтеграція організації. Діагностика управління: види та етапи, показники діагностичного дослідження. Управлінське консультування. Підприємницький менеджмент. Корпоративне управління.

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Історичні передумови виникнення практики управління проектами як ефективного методу управління організацією. Приклади та сфери застосування практики управління проектами у сучасному та історичному бізнес-середовищі.

Функціональне визначення проекту: визначення поняття «проект», застосування функціонального підходу до усвідомлення природи проекту та управління ним. Поняття проекту при процесному підході; визначення основних складових процесу: «входу», «виходу», «обмеження», «ресурси». Основні ознаки проекту. Класифікація проектів за різними ознаками. Сутність та необхідність управління проектами. Основне оточення проекту. Організація проекту. Учасники проекту. Життєвий цикл проекту: поняття, класифікація на фази та стадії згідно підходу Всесвітнього банку, іншими поширеними класифікаціями. Основна діяльність і діяльність із забезпечення проекту.

Ініціалізація проекту. Поява ідеї. Формалізація ідеї.

Структура проектного аналізу: технічний аналіз, комерційний (фінансовий) аналіз, екологічний, соціальний аналіз, організаційний аналіз, аналіз бюджетної ефективності, економічний аналіз.

Принципи оцінки ефективності проектних рішень. Критерії ефективності проектних рішень. Фактори впливу на вибір критерію оцінки проектних рішень. Принципи практики оцінки ефективності проектних рішень. Інтегральні показники оцінки ефективності проектних рішень. Методика розрахунку основних фінансових критеріїв: оцінювання зміни вартості грошей у часі, показники ефективності проекту, основні показники порівняння різних проектів або варіантів одного проекту та вибір найкращого.

Мета, призначення планів по проекту. Сутність планування проекту. Етапи проектного циклу, які охоплює планування. Параметри реалізації проекту, які плануються. Базові процеси планування. Мета складання плану проекту. Система планів. Класифікація планів по проекту. Рівні управління та відповідні види планів.

Сільове планування – поняття, сфери застосування. Основні цілі, завдання та принципи побудови сільових графіків. Сіткова модель, основні параметри. Важливі етапи сіткового планування. Основні відмінності стрілочних графіків (АДМ) та графіків передування (РДМ). Порядок їх побудови.

Календарне планування. Типи календарних планів. Параметри календарного плану. Способи відображення календарного плану. Позитивні риси діаграми Ганта. Методологія та методи планування управління проектами з використанням календарних графіків.

Джерела ресурсного забезпечення проекту та їх вибір. Етапи планування ресурсів проекту. Призначення ресурсів Дерево ресурсів проекту. Джерела фінансування проекту. Класифікація фінансування проекту.

Етапи процесу фінансування проекту. Функції управління контрактами й забезпечення проекту ресурсами. План управління контрактами.

Система контролю за виконанням проекту. Основні задачі контролю виконання проектів. Предмет контролю виконання проектів. Елементи проекту, що є об'єктом контролю виконання проекту. Процеси контролю виконання проектів. Обов'язкові вимоги до системи контролю виконання проектів. Види контролю виконання проектів. Основні принципи менеджера проекту в процесі контролю виконання проектів. Методи контролю виконання проектів.

Постаудит інвестиційних проектів. Система оцінки і контролю в проекті.

Проектні ризики. Класифікація проектних ризиків. Типові ризики проектів. Наслідки віддаленості аналізу проектних ризиків. Ідентифікація проектних ризиків (якісний аналіз). Кількісний аналіз проектних ризиків. Заходи для перетворення аналізу проектних ризиків на постійно діючу функцію управління. Стратегія поведінки учасників проекту щодо ризиків. Комбінований характер проектної діяльності. Інтернаціональний характер проектної діяльності. Управління інвестиційними ризиками. Найважливіші аспекти в теорії та практиці управління проектними ризиками. Основні напрямки управління проектними ризиками

Основні методи управління ризиками. Метод фінансування ризиків. Поняття «якість» проекту. Цілі управління якістю проекту. Управління якістю проекту. 8 принципів управління якістю відповідно до Державного стандарту України ISO 9000-2001. Метод системного управління якістю. Складові сучасної системи управління якістю. Складові плану управління якістю проекту.

Класифікація витрат по забезпеченню якості проекту. Роль обчислювальної техніки в системі управління якістю проекту.

Підходи до формування проектної команди. Основні характеристики проектної команди. Фактори, що визначають принципи формування проектної команди. Варіанти формування проектної команди. Схема формування команди з урахуванням цілі проекту. Основні стадії життєвого циклу команди проекту.

Організаційне планування: вихідна інформація, результати. Задачі керівника проекту при формуванні команди. Заходи щодо відбору персоналу.

Характеристика вимог до менеджера проекту. Управління конфліктами в проектах: поняття, види, методи вирішення, успішне вирішення конфліктів.

Лідерство і мотивація в команді. Завдання управління з питань розвитку команди у проекті. Методи навчання персоналу у проектах.

КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Парадигми управління персоналом у системі сучасного менеджменту. Основні віхи історії кадрового менеджменту. Людина у моделі управління Тейлора. Неотейлорівські погляди на персонал, обмеженість цих поглядів. Сучасний розвиток теорії організацій.

Основні фактори посилення ролі кадрового менеджменту в постіндустріальному суспільстві. Зміни у змісті праці (застосування нової техніки, технологій, автоматизація). Нові можливості контролю за діяльністю персоналу (форми виконання контрольної функції), значущість самоконтролю. Макроекономічні фактори. Організація праці й особистість працівника. Розвиток демократії. Зростання ціни праці. Доктрини наукового управління і людських стосунків.

Становлення форм організації спільної діяльності людей (спільно-послідовної, спільно-взаємодіючої, спільно-індивідуальної) та їх розвиток. Трансформації бюрократичної, органічної та підприємницьких культур. Послідовна генерація парадигм кадової роботи в менеджменті капіталістичних країн.

Доктрина контрактациї індивідуальної відповідальності, доктрина командного менеджменту як наслідок еволюції форм спільної діяльності, організаційних і національних культур. Стратегічні концепції кадрового менеджменту за кордоном.

Основні етапи еволюції управління персоналом. Особливості сучасного етапу в розвитку теорії й практики менеджменту персоналу. Основні моделі кадрового менеджменту (менеджер персоналу як опікун своїх працівників, фахівець із трудових договорів, архітектор кадрового потенціалу організації).

Раціоналістичний і гуманістичний підходи до управління людськими ресурсами. Управління людськими ресурсами з позиції теорії й практики кадрового менеджменту. Управління людськими ресурсами і кадрова політика.

Теорія «людського і соціального капіталу». Рекомендації щодо необхідності інвестицій у розвиток людини. Соціальний капітал як фактор ефективної діяльності організації. Концепція «аналіз людських ресурсів» та її вплив на практику роботи з персоналом.

Цілі та функції системи управління персоналом. Організаційна, функціональна, соціальна, рольова, штатна структури системи управління персоналом.

Досвід організації системи управління персоналом. Принципи і методи побудови системи управління персоналом. Поняття, стадії та етапи організаційного проектування. Зміст етапів організаційного проектування. Оцінювання економічної ефективності проектування системи управління персоналом.

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

Кадрові служби організацій як суб'єкти управління персоналом. Завдання кадрових служб. Функції кадрових служб. Структура кадрових служб. Особливості розвитку кадрових служб. Кадрові служби як засіб реалізації кадрової політики.

Регламентація управління. Організація праці. Кадрове і діловодне, інформаційне і технічне, нормативно-методичне і правове забезпечення системи управління персоналом.

Сучасні вимоги до кадрової політики. Основні положення кадрової політики організації. Пасивна, реактивна, превентивна і активна кадрова політика. Раціональна і авантюристична кадрова політика. Відкрита і закрита кадрова політика(орієнтація на персонал всередині організації і поза нею).

Кадрова робота як засіб реалізації кадрової політики. Зміст і напрямок кадрової політики. Етапи побудови кадрової політики. Кадрові заходи і кадрова стратегія. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на кадрову політику, зміст і специфіку програм і кадрових заходів. Цілі, норми і засоби здійснення кадрових заходів. Моніторинг персоналу як механізм підтримки адекватної кадрової політики. Філософія підприємства. Основи теорії й практики.

Прогнозування потреби в кадрах. Сутність, цілі і завдання кадрового планування. Планування чисельності і складу працівників. Визначення перспективної потреби в спеціалістах. Методи розрахунків потреби в робочих кадрах. Основні форми комплектування штатів. Оперативний план роботи з персоналом.

Маркетинг персоналу. Планування і аналіз показників праці, витрат на персонал. Нормування і облік чисельності персоналу. Соціальне планування. Стратегічне планування як функція управлінської діяльності. Державна політика в галузі зайнятості населення. Основні і додаткові джерела кадрового забезпечення. Робота кадрових служб у напрямку реалізації політики зайнятості.

Професійна орієнтація як система. Професійна освіта. Професіограма і професіологія. Акмеологічні основи професійного становлення. Організація виробничої та соціальної орієнтації працівника. Організація профорієнтаційної діяльності за кордоном.

Аналіз якісної основи кадрів. Робота з молодими спеціалістами. Науково-практичні основи підбору і розстановки кадрів управління. Закордонний досвід роботи зі спеціалістами.

Професійне становлення кадрів. Становлення професіонала як психолого-акмеологічна категорія. Сутнісна характеристика психолого-акмеологічних резервів професійного становлення кадрів. Психологічні закономірності професійного становлення кадрів. Підвищення рівня професіоналізму управлінських кадрів під час розв'язання проблем професійної діяльності.

Підбір працівника згідно з функціональним запитом діяльності організації, відбір відповідно до критеріїв функціональної діяльності і згідно з рівнем професіоналізму працівника, визначення посади (функціонального місця працівника в системі діяльності організації), оформлення найму на роботу. Технологія найму, підбору, прийому і розстановки персоналу. Ділова

оцінка персоналу. Сутність контрактної системи найму.

Порядок найму і звільнення працівників. Використання персоналу.

Організація системи навчання персоналу. Виникнення і зміст концепції неперервної освіти. Неперервне навчання управлінських працівників і спеціалістів. Неперервна освіта робітників. Організація і методологічне забезпечення системи неперервного навчання кадрів. Методика розрахунків витрат на підвищення кваліфікації. Організація внутрішньофірмового навчання.

Поняття й етапи ділової кар'єри персоналу. Управління діловою кар'єрою. Система службово-професійного просування. Робота з кадровим резервом. Вивільнення персоналу. Відмінність технології управління персоналом від технології управління людськими ресурсами.

Управління соціальним розвитком організації. Теорія поведінки особистості. Поведінка людини в групі. Мотивація трудової діяльності персоналу. Управління нововведеннями у кадрових системах. Етика ділових відносин. Управління конфліктами і стресами. Управління безпекою. Організація праці управлінського персоналу.

Аналіз плинності кадрів. Оцінка стану плинності кадрів на підприємстві. Розробка і впровадження заходів щодо зниження рівня плинності кадрів. Управління мобільністю кадрів на виробництві. Система професійного просування працівників. Управління професійно-кваліфікаційним ростом керівників і спеціалістів. Організація управління трудовою дисципліною. Організація обліку ефективного використання робочого часу. Управління плинністю кадрів і трудовою мотивацією робітників у закордонних фірмах. Управління трудовими протиріччями в колективі.

Особливості національної ділової культури. Вплив “м'яких” факторів (ставлення до роботи, формування ділової культури) на управління персоналом. Рівень культури в бізнесі: національна культура, організаційна культура(певної організації), управлінська культура(стиль керівника).

Взаємозалежність культур. Кластерна форма організації бізнес-структур. Колективізм, індивідуалізм і їх прояв в організаціях. Роль керівника і специфіка його роботи. Особливості мотивації персоналу і відповідальності. Інституціональна культура бізнесу. Прищеплювання кращих зразків зарубіжних культур управління персоналом. Вікові межі засвоєння людиною іншої культури. Система управління персоналом і зміна звичок людей.

Значення історії національної культури, її цінностей і зразків поведінки людей у сфері управління персоналом. Національна культура як специфічна сукупність засобів взаємодії людей у певному суспільстві із зовнішнім і внутрішнім середовищем. Внутрішньокультурні відношення в системі державного управління і менеджменту горизонтальних ринкових структур.

Ставлення людини до влади. Моделі участі в управлінні. Західна і Східна культури, їх специфічні особливості, порівняльні характеристики, необхідність урахування в кадровому менеджменті.

Дослідження українських учених у галузі управління людьми на засадах національної культури. Вкраплення демократичної й авторитарної, відкритої й закритої, ринкової та статичної культур у національну культуру українського

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

народу. Теорія “жорсткого менеджменту” і обґрунтування необхідності його впровадження в управління персоналом в Україні.

Основні вимоги до персоналу і класифікація методів оцінки. Науково-методичні принципи добору персоналу. Психологічні особливості роботи кадрових органів на етапах оголошення конкурсу і співбесіди.

Психологічне тестування, його переваги і недоліки. Психодіагностика у доборі кадрів. Основні тести на увагу і пам'ять. Психофізіологічні, особистісні та соціально-психологічні характеристики, ділові якості.

Сутність методів управління персоналом. Діагностична система оцінки: самовизначення, самоуявлення і самовизначення. Діагностичні ігри. Тести на стиль керівництва. Автоматизована оцінка знань. Тести на інтелект. Самовираження і самоствердження. Вибір партнерів і лідера. Співбесіда в експертній комісії.

Сучасні технології ефективних комунікацій, їх можливості в управлінні персоналом. Психологія і менеджмент людських ресурсів. Психофізіологічні технології в управлінні персоналом. Етапи ефективного менеджменту управління персоналом. Необхідні умови ефективного менеджменту персоналу.

Оцінювання результатів праці як функція управління персоналом. Чинники, які впливають на ефективність управління персоналом. Класифікація чинників, які враховують під час оцінювання результатів праці. Результати праці керівника. Результати праці спеціалістів. Умови ефективного оцінювання результатів праці. Основні методи оцінювання результатів праці управлінських працівників. Показники результативної діяльності. Оцінювання результатів діяльності.

Оцінювання діяльності підрозділів управління персоналом. Показники оцінки ефективності діяльності. Оцінювання результатів діяльності підрозділів управління персоналом.

Оцінювання економічної ефективності проектів удосконалення управління персоналом. Порядок розрахунку. Обчислення витрат, пов'язаних з удосконаленням системи управління персоналом.

Основні вимоги до організації діловодства кадрових служб. Документаційне забезпечення управління кадрами. Організація обліку кадрів і звітності щодо них. Система банків даних. Системи кадрової інформації. Системи, які засновані на знаннях(експертні системи). Інтерактивна концепція застосування електроннообчислювальної техніки у роботі кадрових служб.

Правила оформлення документів. Оформлення кадрової документації. Положення про персонал підприємства. Структура та штатна чисельність. Штатний розклад. Посадова інструкція. Документи щодо прийняття, звільнення, переведення та відпусток працівників. Трудові угоди (контракти). Документи про матеріальну відповідальність. Документи щодо захисту комерційної таємниці. Ведення трудових книжок. Документи щодо оформлення відрядження працівників.

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття безпеки підприємства. Ієрархія рівнів безпеки. Категоріальний апарат управління безпекою підприємства. Об'єкти, предмети захисту від потенційних загроз і противправних посягань. Класифікація національних інтересів. Основні напрями державної політики національної безпеки. Світовий досвід забезпечення безпеки підприємства.

Економічна безпека підприємства у контексті національної безпеки України. Загрози безпеці. Чинники впливу на безпеку. Виявлення та ідентифікація чинників ризику, небезпек і загроз. Гарантування безпеки. Основні загрози безпеки особи (персоналу) організації.

Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління безпекою. Система показників оцінки основних передумов досягнення рівня економічної безпеки підприємства. Методи дослідження безпеки. Складові економічної безпеки України та методика їх оцінювання. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки регіону та галузі. Індикаторний підхід. Ресурсно-функціональний підхід. Програмно-цільовий. Сутність підходу на основі теорії економічних ризиків. Комплекс методичних підходів щодо оцінювання економічної безпеки підприємства.

Комерційна таємниця підприємства. Відомості, що становлять комерційну таємницю підприємства. Правові аспекти комерційної таємниці.

Механізм визначення переліку інформації, що становить комерційну таємницю. Досвід іноземних підприємств щодо визначення комерційної таємниці. Тотальний, плагіаторський, аналітичний та експертний способи визначення комерційної таємниці.

Поняття та особливості недобросовісної конкуренції. Види недобросовісної конкуренції. Форми недобросовісної конкуренції: економічне, пряме фізичне придушення, промислове шпигунство. Економічне шпигунство: поняття та особливості. Formи та методи економічного шпигунства. Шпигунство як спосіб добування інформації, що становить комерційну таємницю. Налагодження охорони комерційної таємниці на підприємстві. Контроль персоналу. Використання технічних засобів.

Економіко-математичне моделювання стану економічної безпеки підприємства на основі використання комплексного поєднання кількісних економіко-математичних та якісних евристичних методів. Здійснення перевірки узгодженості думок експертів відносно стану економічної безпеки підприємства за допомогою коефіцієнта конкордації. Моделювання факторів зони економічної безпеки підприємства методом факторного аналізу. Оцінка стану економічної безпеки підприємств за допомогою економіко-математичних методів: кластерного аналізу та побудови нейросітівих мереж з самонавчанням. Визначення стану економічної безпеки підприємства на основі градації їх рівнів.

Тіньова економіка в контексті світових господарських систем. Світова кримінальна економіка: кіберзлочинність, білокомірцева злочинність, наркобізнес, легалізація кримінальних доходів. Корупція як інституція тіньової економіки. Стадії кримінального економічного циклу.

Тінізація економіки в розвинених країнах: просторово-часовий аспект. Особливості тінізації економіки в трансформаційних системах. Причини існування тіньової економіки та її інституціоналізації в Україні.

Відповіальність держави за масштаби різних секторів тіньової економіки. Залучення державних структур в тіньову діяльність. Злиття капіталу і влади. Олігархічні структури в економіці. Регулююча роль держави в економіці. Основні напрями і методи державного впливу на тіньову економіку. Розвиток конкуренції у трансформаційній економіці як шлях детінізації економіки. Інститут банкрутства – ефективний захист власника в умовах детінізації економіки. Детенізація доходів населення в умовах трансформаційних перетворень. «Втеча капіталу» з трансформаційних країн у системі глобального перерозподілу фінансових ресурсів.

Управління безпекою як функція та її значення для установи, організації, підприємства. Трактування безпеки установи, організації, підприємства: поняття, підходи до визначення сутності. Групування небезпек і загроз безпеці підприємства за кваліфікуючими ознаками.

Рівні забезпечення безпеки підприємства, закономірності управління самоорганізаційною системою безпеки підприємства.

Формування системи управління безпекою підприємства на засадах теоретичних підходів до управління. Положення та особливості системного, програмно-цільового, інституційного, підходів.

Класифікація складових системи безпеки підприємства: економічна безпека, фінансова безпека, енергетична безпека, продовольча безпека підприємства, інноваційно-технологічна безпека підприємства, зовнішньоекономічна безпека підприємства.

Організація системи безпеки підприємства. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства. Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління безпекою підприємства. Організаційна структура управління безпекою установи, організації, підприємства: роль і відповіальність відділів з безпеки. Моделі організаційних структур з управління фінансово-економічною безпекою установи, організації, підприємства, кількісний і якісний склад, рівень технічної оснащеності, розміри фінансування та місце штатного підрозділу економічної безпеки в структурі підприємства. Основні завдання та склад Ради з безпеки підприємства, як вищого колегіального органу.

Служба безпеки як підсистема підприємства. Мета та завдання служби безпеки. Типові функції служби безпеки підприємства. Процедура створення та ліквідації служби безпеки підприємства. Кадрове, матеріально-технічне та правове забезпечення діяльності служби безпеки підприємства.

Структура та особливості управління діяльністю служби безпеки підприємства. Особливості підбору персоналу для роботи у службі безпеки. Складові служби безпеки підприємства: сектор охорони, режиму, технічного захисту, оперативної роботи. Завдання служби безпеки щодо гарантування режиму та охорони. Перевірка роботи служби безпеки. Особливості

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

використання послуг зовнішніх охоронних організацій як альтернатива створення служби безпеки підприємства.

Пріоритетні напрями організації безпеки на підприємстві. Контролінг як засіб забезпечення системи безпеки підприємства. Використання послуги аутсорсингу для організації безпеки на підприємстві. Інноваційні форми фінансування безпеки підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. Виноградський М.Д. Менеджмент організацій [навч. посіб.] / Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. – К.: Кондор, 2004. – 596 с.
2. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2005. – 860 с.
3. Управление организацией. Учебное пособие / Под ред. А.Г.Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А Соломатина. – 2-е изд., перераб и доп. -- М.: ИНФРА-М., 1997.
4. Мескон М. Основи менеджмента / Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. – М.: Издательство «Дело», 2003. - 704 с.
5. Менеджмент організацій : підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за напрямом "Менеджмент" / Л. І. Федулова [та ін.] ; заг. ред. Л. І. Федулова. - К. : Либідь, 2003. - 448 с.
6. Довгань Л.Є. Стратегічне управління: навч. посіб. / Довгань Л.Є., Каракай Ю.В., Артеменко Л.П. – К.: Центр учебової літератури, 2009. – 440 с.
7. Виноградський М.Д. Організація праці менеджера: навч. посіб. / М.Д. Виноградський, О.М.Шканова. - К.: "Кондор", 2002.- 518 с.
8. Балабанова Л. В. Організація праці менеджера: підручник. / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак.— 2-е вид-ня, перероб. та доп. - К.:«Професіонал», 2007. — 416 с.
9. . Завадський Й.С. Менеджмент. – К: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997 – Т.1 – 543 с.
10. Бай С.І. Менеджмент організацій. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – 2004. – 179 с.
11. Балабанов И.Г. Риск-менеджмент. - М.: Финансы и статистика, 1996.
12. Бізнес-менеджмент : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. І. Федулова [та ін.] ; заг. ред. Л. І. Федулова. - К. : МАУП, 2007. - 632 с.
13. Бізнес-менеджмент : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Л. І. Федулова [та ін.] ; заг. ред. Л. І. Федулова. - К. : МАУП, 2007. - 632 с.
14. Бочаров В.В. Финансовый инжиниринг / В.В. Бочаров . – СПб. : Питер, 2004 . – 400 с.
15. Верба В.А. Проектний аналіз: підручник / В.А.Верба, О.А.Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
16. Друкер П.Ф. Ефективний керівник / П.Ф. Друкер. – М: Іздательский дом «Вильямс», 2007. - 398 с.
17. Егоршин О.П. Управління персоналом: навч. посіб. / О.П. Егоршин. – Н.Новгород: НИМБ, 1999. – 622 с.
18. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1996. – 208 с.
19. Котлер Ф. Основы менеджменту: Пер. с англ. — М: Прогресс, 1991. – 736 с.

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

---

20. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч.посіб. / Н.С Краснокутська. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
21. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів: навч.-практ. Посіб. У схемах і табл.: навч. Посіб. / Т.І. Лепейко. – Харків: Вид. ХНАУ, 2009. – 79 с.
22. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 369 с.
23. Менеджмент организаций: Учеб. пособ. / Л.А. Киржнер, Л.П. Киенко, Т.И. Лепейко, А.М. Тимонин. – К.: КНТ, 2006. – 688с.
24. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Г. Минцберг [пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского.] – СПб.: Питер, 2004. – 512 с.
25. Монастирський Г.Л. Теорія організації: навч.-метод. комплекс. / Г.Л. Монастирський. - Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
26. Монастирський Г.Л. Теорія організації: навч.-метод. комплекс. / Г.Л. Монастирський. - Т.: Екон. думка, 2007. — 84 с.
27. Мошок Г.Є. Менеджмент підприємства: підруч. / Мошок Г.Є., Гомба Л.А., Піддубна М.П. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – 2004. – 371 с.
28. Нив Г. Организация как система. Принципы построения устойчивого бизнеса Эдвардса Деминга / Г. Нив. – М.: "Альпина Паблишерз", – 2007.– 370 с.
29. Перебийніс В.І. Формування доходів працівників підприємств: монографія / В.І. Перебийніс, Т.О. Сазонова. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2008. – 317 с.
30. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції / Пер. с англ. А.Олійник, Р.Сільський. – К.: Основи, 1998. 390с.
- 31.Райзберг Б.А. Управление экономикой: учеб. / Б.А. Райзберг, Р.А. Фатхутдинов. – М.:ЗАО “Бізнес-школа “Интел-синтез”, 1999. – 784 с.
32. Райзберг Б.А., Фатхутдинов Р.А. Управление экономикой. Учебник – М.:ЗАО “Бізнес-школа “Интел-синтез”, 1999. – 784 с.
33. Рапопорт Б.М. Инжиниринг и моделирование бизнеса. / Б.М. Рапопорт, А.И. Скубченко.– М.: ТАНДЕМ: ЭКМОС, 2001. – 240 с
34. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Изд. Дом “Максимум”, 2001, 500 с.
35. Стивенсон В. Дж. Управление производством / В. Дж. Стивенсон [пер. с англ.] – М.: Лаборатория базовых знаний: БИНОМ, 1998. - 928 с
36. Стюарт Д. Тренинг организационных изменений. / Джим Стюарт – СПб.: Питер, 2001. – 256 с.

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

1. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз : [Навч. посіб.] / Богоявленська Ю. В. – К. : Кондор, 2004. – 336 с.
2. Верба В. А. Проектний аналіз : [Підручник]. / В. А. Верба, О. А. Загородніх – К. : КНЕУ, 2000. – 322 с.
3. Клиффорд Ф. Грей Управление проектами: практическое руководство / Ф. Грей Клиффорд, У. Ларсое Эрик ; пер. с англ. – М.: Дело и сервис, 2003. – 528 с.
4. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: [Навч. посібник.] / Л. С. Кобиляцький. – К. : МАУП, 2002. – 200 с.
5. Коюда В. О. Основи інвестиційного менеджменту : [Навч. посіб.] / Коюда В. О., Лепейко В. О., Коюда О. П. – К. : Кондор, 2006. – 340 с.
6. Куриленко Т. П. Проектне фінансування : [підручник] / Т. П. Куриленко. – К. : Кондор, 2006. – 208 с.
7. Мазур И. И. Управление проектами / Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге О. Г. – М. : Экономика, 2001. – 576 с.
8. Москвін С. О. Проектний аналіз : [Навч. посіб.] / С. О. Москвін. – К.: Лібра, 1999. – 366 с.
9. Ноздріна Л. В. Управління проектами : [Підручник] / Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. ; За заг. ред. Л. В. Ноздріної. – К.: Центр учебової літератури, 2010. – 432 с.
10. Петренко Н. О. Управління проектами : [навч. посіб.]. / Петренко Н. О., Кустріч Л. О., Гоменюк М. О. – К. : «Центр учебової літератури», 2015. – 244 с.
11. Сахарцева І. І. Ризики економічної діагностики підприємства : [навч. посіб.] / І. І. Сахарцева, О. В. Шляга ; за ред І. І. Сахарцевої. – К. : Кондор, 2007. – 285 с
12. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент : теорія та практика : [навч. посіб.] / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко. – К. : Політехніка, 2004. – 200 с.
13. Таракюк Г. М. Управління проектами: [Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів]. / Г. М. Таракюк. – К. : Каравела, 2004. – 344 с.
14. Тян Р. Б. Управління проектами : [Підручник]. / Тян Р. Б., Холод Б. І., Ткаченко В. А. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 224 с.
15. Управление проектами : [справоч. для профес.] / под ред. И. И. Мазур, В. Д. Шапиро. – М. : Высш. шк., 2001. – 875 с.
16. Управління проектами / [Бутенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В.] – К. : Київ. нац.. екон. ун-т, 2003. – 231 с.
17. Фесенко Т. Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: [навч. посіб.] / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госпва. – Х. : ХНАМГ, 2012. – 181 с.

КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

1. Балабанова Л. В. Управління персоналом : [навч. посіб.] / Л. В. Балабанова, О. В. Сардак. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 512 с.
2. Крушельницька О. В. Управління персоналом : [навч. посіб.] / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – К. : «Кондор». – 2003. – 296 с.
3. Менеджмент персоналу. Практикум: [навч. посіб.] / О. І. Сердюк, Т. О. Сазонова, О. В. Мирна, В. О. Осташова, І. М. Шупта; за ред. О. І. Сердюк. – Полтава : ПДАА, 2012. – 344 с.
4. Михайлова Л. І. Управління персоналом : [навч. посіб.] / Л. І. Михайлова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
5. Про вищу освіту: Закон України (ст. 8) м. Київ, 17 січня 2002 року № 2984-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.926.15&nobreak=1>
6. Про професійний розвиток працівників: Закон України №4312-VI від 12.01.2012р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>
7. Савченко В.А. Управління розвитком персоналу: [навч. посіб.] – К. : КНЕУ, 2002. – 351 с. [Электронный ресурс] / Савченко В.А. / – Режим доступа к книге: <http://library.if.ua/books/104.html>
8. Управління персоналом : [навч. посіб.] / [Виноградський М. Д., Беляєва С. В., Виноградська А. М., Шканова О. М.]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
9. Управління розвитком персоналу: Навч. посіб. / Т.П. Збрицька, Г.О. Савченко, М.С. Татаревська. За заг. ред. М.С. Татаревської. – Одеса : Атлант, 2013. — 427 с.
10. Егоршин А. П. Управление персоналом : [учеб. пособ.] / Егоршин А. П. – [2-е изд.] – Н. Новгород : ИИМБ, 1999. – 624 с.
11. Кибанов А. Я. Управление персоналом. В кн. Управление организацией / А. Я. Кибанов; под ред. Поршнева А. П., Румянцевой З. П., Саломатина Н. А. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 669 с.
12. Маркова Н. С. Розвиток персоналу : [навч. посіб.] / Маркова Н. С. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2012. – 256 с.
13. Маслов Е. В. Управление персоналом предприятия : [учеб. пособ.] ; под ред. П. В. Шеметова. – М. : ИНФРА-М; Новосибирск : НГАЗиУ, 2001. – 312 с.
14. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу : [навч. посіб.] / Мурашко М. І. – К. : «Знання», 2002. – 365 с.
15. Технология управления персоналом. Настольная книга менеджера / [Журавлев П. В., Карташов С. А., Маусов Н. С., Одегов Ю. Г.]. – М. : «Екзамен», 1999. – 576 с.
16. Управление персоналом организации : [учебн.] / Под ред. А. Я. Кибанова. – М. : ИНФРА-М, 1998. – 512 с.
17. Управление персоналом организаций: Практикум : [учеб. пособ.] / Под ред. д.э.н. А. Я. Кибанова. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 296 с.
18. Шекшня Г. В. Планирование персонала и прием на работу /

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

- Г. В. Шекшня. – М. : ЗАО «Бизнес-школа «Интел-синтез», 1997. – 86 с.
19. Шекшня Г. В. Управление персоналом современной организации : [учебно-практич. пособ.] / Шекшня Г. В. – [изд-во 3-е перераб. и доп.]. – М. : ЗАО «Бизнес школа «Интел-Синтез», 1998. – 352 с.
20. Щекин Г. В. Основы кадрового менеджмента : [учебн.] / Щекин Г. В. – [3-е изд., перераб. и доп.] – К. : МАУП, 1999. – 288 с.
21. Щекин Г. В. Как эффективно управлять людьми; психология кадрового менеджмента : [науч.-прак. пособ.] / Щекин Г. В. – К. : МАУП, 1998. – 400 с.
22. Щекин Г. В. Теория кадровой политики : [моногр.] / Щекин Г. В. – К. : МАУП, 1997. – 176 с.
23. Филин С. А. Управление человеческими ресурсами: курс лекций для руководителей и профессионалов в управлении человеческими ресурсами / С. А. Филин, Т. В. Филина. – Алма-Ата, : Институт директоров, 2011 – 209 с.
- 24.Филина Ф. Н. Справочник кадровика: полное практическое руководство. 7- изд., перераб. и доп. / Ф. Н. Филин. – М. : ГроссМедиа: РОСБУХ, 2011. – 70 с.

УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

1. Варналій З. С. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації : [текст] / [за ред. Варналія З. С.]. – К. : Знання, 2009. – 647 с.
2. Веретенникова Г. Б. Економічна безпека підприємства: планування й організація : [конспект лекцій] / Г. Б. Веретенникова. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 83 с.
3. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства : [навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів] / Л. І. Донець, Н. В. Ващенко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 239 с.
4. Єрмошенко М. М. Економічні та організаційні засади забезпечення фінансової безпеки підприємства : препринт наукової доповіді : [текст] / [за наук. ред. Єрмошенка М. М.]. – К. : Нац. академія управління, 2005. – 77 с.
5. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства : [навч. посіб.] / Т. М. Іванюта – К. : ЦУЛ, 2009. – 252 с.
6. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади : [монограф.] / С. В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 299 с.
7. Купещенко Н. П. Економічна безпека : [текст] / Н. П. Купещенко. – М. : ЮНІТИ-ДАНА : Закон и право, 2013. – 199 с.
8. Латов Ю. В. Теневая экономика : [учеб. пособ.] / Ю. В. Латов, С. Н. Ковалёв. – М. : Норма, 2006. – 236 с.
9. Мазур І. Детенізація економіки України: теорія та практика: [монограф.] / І. Мазур – К. : ВПЦ «Київський університет», 2006. – 239 с.
10. Попович В. М. Теорія детінізації економіки : [текст] / В. М. Попович. – Ірпінь, 2001. – 524 с.
11. Тарасевича В. М. Економічна теорія : [підруч.] / [за ред. Тарасевича В. М.]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
12. Флейчук М. І. Легалізація економіки та протидія корупції у системі економічної безпеки: теоретичні основи та стратегічні пріоритети в умовах глобалізації : [текст] / М. І. Флейчук. – Львів: Ахілл, 2008. – 660 с.

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності

---

13. Антипов В. І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю [теоретико-методологічне узагальнення] : [текст] / В. І. Антипов. – Вінниця : ДП ДКФ, 2006. – 1049 с.
14. Базилюк А. В. Тіньова економіка в Україні : [текст] / А. В. Базилюк, С. О. Коваленко. – К.: НДЕІ Мінекономіки України, 1998. – 206 с.
15. Бандурка О. М. Основы экономической безопасности : [текст] / О. М. Бандурка, В. Е. Духов, К. Я. Петрова, И. М. Червяков. – Х. : Изд-во Харьк. Нац. ун-та внутр. дел, 2003. – 289 с.
16. Баженова О. Економічна безпека України : сучасний етап : [текст] / О. Баженова // Банківська справа. – 2008. – №1. – С. 52-61.
17. Баженова О. В. Методика визначення оцінки економічної безпеки держави : [текст] / О. В. Баженова // Актуальні проблеми підприємницької діяльності в Україні. – Вип. 3. – 2003. – С. 4-9.
18. Варналій З. С. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації [Електронний ресурс] / за ред. З. С. Варналія. – 2006. – Режим доступу : http://old.niss.gov.ua/book/tyn_ekon/index.htm.
19. Гончарова В. О. Вплив тіньової економіки на економічну безпеку держави : [текст] / В. О. Гончарова. – Х. : Вид. центр ХНУ, 2001.– 195 с.
20. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : [монограф.] / В. П. Горбулін. – К. : НІСД, 2011. – 288 с.
21. Губський Б. В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан і стратегія забезпечення : [монограф.] / Б. В. Губський. – К. : Укрархбудінформ, 2001. – 121 с.
22. Данільян О. Г. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації : [навч. посіб.] / О. Г. Данільян, О. П. Дзьобань, М. І. Панов. – Х. : Фоліо, 2002. – 285 с
23. Ечмаков С. М. Теневая экономика: анализ и моделирование : [текст] / С. М. Ечмаков. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 408 с.
24. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення : [монограф.] / М. М. Єрмошенко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 209 с.
25. Концепція економічної безпеки України : [текст] / [кер. проекту В. М. Геєць, Ін-т економічного прогнозування]. – К. : Логос, 1999. – С. 129.
26. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи : [навч. посіб.] / Б. А. Кормич. – К. : Кондор, 2004. – 384 с.
27. Лех Г. А. Особливості тіньової економіки в Україні : [текст] / Г. А. Лех, А. Я. Табачук // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів, 2010. – Вип.20.9. – С. 186-192.
28. Ліпкан В. А. Національна безпека України : [навч. посіб.] / В. А. Ліпкан. – К. : Кондор, 2008. – 552 с.
29. Мазур І. І. Детінізація економіки як пріоритет економічної безпеки України : [текст] / І. І. Мазур // Статегічні пріоритети. – 2008. – № 3 (9). – С. 76-84.

30. Пескова Д. Р. Теневая экономика и экономический рост – определение направлений взаимовлияния : [текст] / Д. Р. Пескова // Государственная политика противодействия коррупции и теневой экономике : материалы Всеросс. науч. конф. – М. : Научный эксперт, 2007. – С. 360-374.
31. Пирожков С. І. Концептуальні підходи до формування системи 19 національної безпеки України : [текст] / С. І. Пирожков // Стратегічна панорама. – 2003. – №1. – С. 93-106.
32. Савченко І. Г. Тіньовий сектор економіки України: аналіз стану та напрями детінізації : [текст] / І. Г. Савченко, А. Є. Йорданов // Зовнішня торгівля: право, економіка, фінанси. – 2012. – № 3. – С. 107-116.
33. Самойленко Є. Г. Сутність та етапи еволюції тіньової економіки : [текст] / Є. Г. Самойленко // Бюлєтень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2012. – № 1 (5). – Т. 2. – С. 338-345.
34. Степаненко А. Оцінка економічної безпеки України та її регіонів : [текст] / А. Степаненко, М. Герасимов // Регіональна економіка. – 2002. – №2. – С. 39-54.
35. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання : [аналіт. доп.] : [текст] / Т. А. Тищук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов ; [за заг. ред. Жаліла Я. А.]. – К. : НІСД, 2011. – 96 с.
36. Турчинов О. Тіньова економіка : теоретичні основи дослідження : [текст] / О. Турчинов. – К.: Артек, 1995. – 300 с.
37. Шнипко О. С. Економічна безпека ієрархічних багаторівневих систем: регіональний аспект : [текст] / О. С. Шнипко. – К. : Генеза, 2006. – 288 с.
38. Ярочкин В. И. Информационная безопасность : [учеб.] / В. И. Ярочкин. – М.: Академический Проект. Фонд «Мир», 2003. – 640 с.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ.....	5
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ В РОЗРІЗІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН.....	6
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16